

การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องศิระมารโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ปริดา เกื้อก่ออ่อน¹ และ ภูมิศักดิ์ อินตา²

^{1,2} สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹E-mail: .prida.s@pkru.ac.th, ²E-mail: s6410789222@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องศิระมารโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกแบบเจาะจงจำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี่ ปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ วิหารี อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเหมียว และสักการ ศีขรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี่ ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ เอาแต่ใจตัวเอง อิจฉาริษยา ชอบทำร้ายผู้อื่น ชอบข่มขู่และควบคุมผู้อื่น มีนิสัยคิดวิเคราะห์เพื่อต่อรอง มีความวิตกกังวลต่อความรู้สึกของผู้อื่น เช่น ความกังวลว่าจะถูกแย่งความรัก ความกังวลว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือ อารมณ์ร้ายอาละวาดทำลายข้าวของ และทำลายตนเอง ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ มีความเคารพผู้ใหญ่และตรงต่อเวลา มีความตั้งมั่นในการเอาชีวิตรอด พฤติกรรมของปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ ความวิตกกังวลในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ความกังวลว่าจะถูกเปิดโปง ความลับ การโกหกเพื่อปิดบังความลับ การรำพึงรำพันเรื่องเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ ความเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว การคิดวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบคอบ ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความยึดมั่นในศีลธรรมและความถูกต้อง พฤติกรรมของวิหารี อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเหมียว พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ ความวิตกกังวล และความเก็บกดอารมณ์การแสดงออก ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ ความร่าเริง สดใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การคิดวิเคราะห์และความช่างสงสัย การควบคุมอารมณ์ความรู้สึก การยึดมั่นในความถูกต้อง และกฎระเบียบ และความสามารถในการตัดสินใจ และพฤติกรรมของสักการ พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ การไม่ยอมรับความจริง ความวิตกกังวลใจ และความเอาแต่ใจตนเอง ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ การแสดงความรักและความห่วงใยต่อผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ ความมีมารยาทและการให้เกียรติผู้อื่น

คำสำคัญ: พฤติกรรมตัวละคร, ทฤษฎีจิตวิเคราะห์, นวนิยายศิระมาร

The Study of Protagonists’ Behaviors in a Sri Sa Man Novel using Psychoanalysis Theories of Sigmund Freud

Prida Kueako-on¹ and Poomsak Inta²

^{1,2} Thai language major Faculty of Humanities and Social Sciences Phuket Rajabhat University

¹E-mail: prida.s@pkru.ac.th , ²E-mail: s6410789222@pkru.ac.th

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyze the behavior of the main characters in the novel "Sri Sa Man" using Sigmund Freud's psychoanalytic theory. The researcher chose to study the behavior of 4 specific protagonists: Pee, Dr. Peeti, Maewmoew and Sakkan. The research results found that Pilantha Wichianphat or Pee's behavior is both positive and negative. The negative behavior include being selfish, jealous, hurting others, intimidating controlling others, thinking analytically in order to negotiate and anxiety about other people's feelings, such as worrying about being robbed of their love. She is concerned that she will not receive help, Mood rages and destroys things and self-destruct. The Positive behavior includes being respectful of elders and being punctual, Having determination to survive. Peeti Wichianphat or Doctor Peeti's negative behavior includes anxiety in helping others, Concerning about secrets being revealed, lying to hide a secret and meditating on the same things over and over. The positive behavior includes being concerned about family members, careful analysis of situations, commitment to work and adherence to morality and correctness. Wilari Anakkiat or Maewmoew's negative behavior comprises of anxiety and repression of emotional expression. The Positive behaviors include cheerfulness, brightness, empathy towards others, analytical thinking, curiosity, controlling emotions, adherence to correctness and rules and the ability to make decisions. Sakkan's negative behavior involves not accepting the truth, anxiety and self-centeredness. The positive behavior contains showing love and concern for others, emotional control , courtesy and respect for others.

Keywords: protagonists’ behaviors, psychoanalytic theories, Sri Sa Man novel

บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีขนาดยาวที่เขียนขึ้นโดยอาศัยจินตนาการเป็นหลัก สร้างขึ้นบนพื้นฐานความเป็นจริงของสังคมและประสบการณ์ของผู้เขียนเป็นสำคัญ โดยมีตัวละคร โครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศที่สมจริง สะท้อนภาพต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ วิชา กงกะนันท์ (2540, หน้า 16) ที่ได้กล่าวถึงนวนิยายไว้ว่า นวนิยาย คือ บทประพันธ์ที่เป็นบันเทิงคดีร้อยแก้ว มีหลากหลายแนวเรื่อง เรื่องราวในนวนิยายเป็นเรื่องสมมุติที่ผู้แต่งใช้กลวิธีนำเสนอที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกราวกับว่าเรื่องราวในนวนิยายเป็นเรื่องจริงที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว กำลังเกิดขึ้นอยู่ หรืออาจจะเกิดขึ้นได้จริงต่อไปในอนาคต

นวนิยายที่ดีจำเป็นต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ดีด้วย โดยองค์ประกอบหนึ่งของนวนิยายที่มีความสำคัญมากคือตัวละคร เพราะตัวละครมีความสำคัญในการเป็นผู้ดำเนินเรื่องราวและแสดงความคิด ทศนคติ และลักษณะนิสัย ให้ผู้อ่านได้รับรู้และเข้าใจธรรมชาติของบุคลิกภาพของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ เนื่องจากผู้เขียนได้สร้างสรรค์ตัวละครให้มีความสมจริง มีลักษณะนิสัยคล้ายมนุษย์จริง ๆ ดังนั้น ตัวละครและพฤติกรรมของตัวละครจึงมีความสำคัญต่อนวนิยายเป็นอย่างมาก การศึกษาตัวละครจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ควรนำมาศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563, หน้า 209) กล่าวว่าเมื่อตัวละครในนวนิยายมีความสมจริง มีความเป็นมนุษย์ธรรมดามากยิ่งขึ้น การศึกษาตัวละครจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพราะจะช่วยให้ทราบถึงความจริงเกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ต่าง ๆ การจะศึกษาถึงภาวะจิตใจและพฤติกรรมของตัวละครต้องอาศัยการใช้ทฤษฎีจิตวิทยามาศึกษา ซึ่งการศึกษาตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิทยามาศึกษานั้นมาจากแนวคิดที่ว่าจิตวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ส่วนวรรณกรรมเป็นเรื่องที่จำลองมาจากชีวิตมนุษย์ วรรณกรรมและจิตวิทยาจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยทฤษฎีจิตวิทยาที่นิยมนำมาศึกษา คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีหนึ่งที่ค้นพบโดย ซิกมุนด์ ฟรอยด์ ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์จิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งแรงขับและแรงผลักดันทางใจต่าง ๆ

นวนิยายที่ได้รับความนิยมและความสนใจจากผู้อ่าน มีการนำมาดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ มีอยู่มากมายหลายเรื่อง ดังเช่นนวนิยายเรื่อง “ศิระชะมาร” เป็นนวนิยายแนวลึกลับสยองขวัญผสมกับแนววิทยาศาสตร์และความเหนือธรรมชาติที่แต่งโดยจินตวีร์ วิวัธน์ เล่าเรื่องราวของ ของปีลีนา วิเชียรภัทรหรือปี หลิงสาวหน้าตาสวยคมแต่มีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง ปีกัดมาพร้อมกับพลังจิตที่กล้าแกร่ง ซึ่งปีได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ทำให้ศิระชะขาดออกจากร่าง แต่ด้วยพลังจิตของปี ปีกลับไม่เสียชีวิตและได้รับความช่วยเหลือจากปีติ วิเชียรภัทรหรือหมอปีติ ลูกของปีที่เป็นศัลแพทย์ชื่อดังช่วยรักษาและคงสภาพศิระชะของเธอเอาไว้ด้วยน้ำยาวิทยาศาสตร์ที่หมอปีติคิดค้นขึ้น จากนั้นปีจึงต้องเอาชีวิตรอดด้วยการใช้พลังจิตควบคุมศิระชะให้ล่องลอยไปไล่ตูดกินเลือดของผู้อื่น และตามหาร่างกายของหญิงสาวที่รูปร่างงดงามมาแทนที่ร่างกายของเธอ ต่อมาวิฬาริออนธรรมเกียรติหรือแมวมอเมียว หลานสาวของหมอปีติและลูกพี่ลูกน้องของปีตีที่เพิ่งจบการศึกษาจากต่างประเทศ ได้กลับมาประเทศไทยพร้อมสักการ ศิขรินทร์หรือสักการคู่รักของแมวมอเมียว และเมื่อปีได้พบกับสักการจึงรู้สึกสนใจและอยากแย่งเขาให้มาเป็นของตนเอง นวนิยายเรื่องนี้ถูกดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2536 ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2536 – 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537 และได้รับการดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ. 2565 ออกอากาศทางช่อง 8 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม - 29 กันยายน พ.ศ. 2565 ซึ่งการออกอากาศทั้งสองครั้งได้รับความนิยมและเป็นที่ยกย่องเป็นอย่างมาก

จากการศึกษานวนิยายเรื่องสี่พระยา ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ตัวละครเอกทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ปิลันธนา วิเชียรภักทหรือปี่, ปิติ วิเชียรภักทหรือหมอปิติ, วิหาริ อนุธรรมเกียรติหรือแมวมเหมิยว และสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ เป็นตัวละครที่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องและยังมีพฤติกรรมที่แสดงถึงแรงผลักดันของจิตใจที่มีความซับซ้อนและแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น ตัวละครปี่ที่มีพฤติกรรมในการฆ่าผู้อื่นและความต้องการที่ผิดเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ในขณะที่ตัวละครหมอปิติที่มีพฤติกรรมที่คอยดูแลรักษาบุคคลในครอบครัวเพื่อปกป้องดูแลผู้อื่นให้ปลอดภัย แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมในด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดีของตัวละคร รวมถึงความต้องการของจิตใจที่มีความแตกต่างกัน และด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องสี่พระยา โดยวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ เพื่อช่วยให้เข้าใจสาเหตุและแรงผลักดันของการแสดงออกพฤติกรรมของตัวละครเอกซึ่งสะท้อนถึงพฤติกรรมของมนุษย์ผ่านตัวละคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง สี่พระยา โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมใน 2 ประเด็น ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายและเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย ทำให้เห็นว่านวนิยายที่ด้อยต้องมืองค์ประกอบครบถ้วน และองค์ประกอบหลักที่สำคัญของนวนิยายคือ ตัวละคร โดยมีการตัวละครสร้างขึ้นให้มีความสมจริง ดังที่ วิภา กงกะนันท์ (2540, หน้า 5-6), วนิดา บำรุงไทย (2544, หน้า 130) และเถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541, หน้า 13-14) ที่กล่าวถึงตัวละครไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ตัวละคร คือ บุคคลที่ผู้แต่งกำหนดหรือสมมติขึ้นในวรรณกรรมเพื่อประกอบพฤติกรรมตามเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับวรรณกรรมทุกประเภทรวมทั้งนวนิยาย เพราะถ้าไม่มีตัวละครก็ไม่มีเรื่อง โดยตัวละครถูกสร้างขึ้นให้มีลักษณะที่สมจริงเหมือนบุคคลจริง ทั้งความรู้สึกนึกคิด อารมณ์และการกระทำ รวมทั้งคำพูด ให้คล้ายมนุษย์ปุถุชนที่ผู้อ่านสัมผัสอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เขียนนำต้นแบบมาจากบุคคลจริง แล้วหล่อหลอมเป็นบุคลิกของตัวละครแต่ละตัว ดังนั้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครที่แสดงออกมาในเนื้อเรื่องที่มีต้นแบบมาจากมนุษย์จึงสามารถสะท้อนถึงความคิดและจิตใจของมนุษย์ในหลากหลายแง่มุมได้และมีความน่าสนใจในการศึกษาอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ สามารถสรุปได้ดังนี้ กิติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 25-26) และซิกมุนด์ ฟรอยด์ (2565, หน้า 17) ได้กล่าวถึงจิตใต้สำนึกไว้อย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า จิตใต้สำนึกหรือจิตไร้สำนึก เป็นจิตที่บรรจุความปรารถนาลับ ๆ ไว้มากมาย รวมทั้งความหวาดกลัวต่าง ๆ ความทรงจำที่เจ็บปวดในอดีต ความต้องการที่เป็นเรื่องต้องห้ามผิดบาปทั้งหลาย โดยถูกซ่อนและเก็บกดเอาไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่อาจกลับขึ้นสู่ความสำนึกได้ในสภาพการณ์ปกติ แต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการแบ่งจิตออกเป็นจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกเป็นหลักการพื้นฐานของแนวคิดจิตวิเคราะห์

กิติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 11-17) และสร้อยสน สกกรักษ์ (2537, หน้า 11 - 15) ได้กล่าวถึงโครงสร้างบุคลิกภาพไว้อย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า โครงสร้างบุคลิกภาพหรือโครงสร้างของจิตมนุษย์ คือ ส่วนที่มีพลังขัดแย้งปะทะกันและมีพลังสอดคล้องต่อกันเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา โดยไม่สามารถเห็นหรือวัดได้โดยตรงแต่เราสามารถประเมินได้จากพฤติกรรมหรือการแสดงออกของบุคคลที่ปรากฏเป็นความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก ความทรงจำและการกระทำแบบต่าง ๆ โดย

ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ อิด คือ แรงขับและแรงผลักดันทางใจของสัญชาตญาณซึ่งส่งผลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาซึ่งเป็นความต้องการเบื้องต้นของตนเอง โดยไม่สนใจว่าความต้องการนั้นจะขัดต่อกฎของสังคม ศีลธรรม หรือความต้องการของใครอื่นหรือไม่ และปราศจากการไตร่ตรองหรือการใช้เหตุผล อีโก้หรือส่วนที่ได้รับการอบรมจากสังคม ทำหน้าที่ดูแลการทำงานของอิด เมื่อไรที่มีแรงขับหรือแรงผลักดันจากอิดขึ้นมาก่อความวุ่นวายมากเกินไป อีโก้จะใช้กลไกทางจิตปรับความต้องการของอิดให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และซูเปอร์-อีโก้หรือส่วนที่ได้รับการอบรมจากกฎทางศีลธรรม คือ ส่วนที่ได้รับการเรียนรู้ศีลธรรม มโนธรรมและบรรทัดฐานต่าง ๆ มีหน้าที่ควบคุมมนุษย์ให้ตอบสนองหรือเก็บกอดความต้องการตามหลักศีลธรรม

กิตติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 20-21) และ สร้อยสน สกลรักษ์ (2537, หน้า 19) ได้กล่าวถึงความวิตกกังวลเอาไว้อย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า ความวิตกกังวล หรือความหวาดกังวล คือ ประสบการณ์ทางอารมณ์ที่ปวดร้าวทำให้ระดับความรู้สึกของมนุษย์ เกิดจากความรู้สึกเกรงกลัวอันตรายในบางสิ่งบางอย่างเพราะความปรารถนาไม่ได้รับการตอบสนองให้สำเร็จลุล่วง โดยมี 3 ประเภท ได้แก่ ความวิตกกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ความวิตกกังวลที่เกิดจากคุณธรรม และความวิตกกังวลเชิงประสาท

กิตติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 22) และพีรพล เทพประสิทธิ์ (2545, หน้า 5) ได้กล่าวถึงกลไกการป้องกันตัวไว้อย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการที่ช่วยคลี่คลายความปั่นป่วนใจหรือความวิตกกังวล และปกป้องตนเองจากผลกระทบที่เจ็บปวดในระดับจิตใต้สำนึกด้วยการจัดการของอีโก้

สร้อยสน สกลรักษ์ (2537, หน้า 10 - 20) และ ชิกมุนด์ ฟรอยด์ (2565, หน้า 80) ได้กล่าวถึงสัญชาตญาณไว้อย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ว่าสัญชาตญาณ คือ สิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด และเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของร่างกาย โดยแบ่งได้ 2 ประเภท คือ สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิต คือสัญชาตญาณเพื่อเอาชีวิตรอดและดำรงเผ่าพันธุ์ เป็นพลังชีวิตที่มุ่งสร้างความพึงพอใจให้กับชีวิต รวมไปถึงสัญชาตญาณทางเพศและแรงกระตุ้นทางธรรมชาติที่มาทดแทนความต้องการทางเพศ และสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต สัญชาตญาณที่ทำให้ตัวบุคคลหันเหไปหาความตายหรือเป็นการมุ่งเอาสิ่งมีชีวิตไปสู่สถานะของการไม่มีชีวิต ซึ่งสามารถใช้ “ความชาติสม์” เป็นตัวแทนของสัญชาตญาณนี้ได้

จากการทบทวนวรรณกรรม แสดงให้เห็นว่าตัวละครถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย และพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครที่มีต้นแบบมาจากมนุษย์จริง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจของมนุษย์ได้และเมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของชิกมุนด์ ฟรอยด์ จะทำให้ทราบถึงที่มาของพฤติกรรมและแรงขับภายในจิตใจของตัวละคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นวนิยายเรื่อง ศีระษะมาร เล่ม 1 จำนวน 413 หน้า และศีระษะมาร เล่ม 2 จำนวน 404 หน้า ของจินตวีร์ วิวัธน์ จัดพิมพ์โดยบริษัทกรู๊ป พับลิชชิ่ง จำกัด ปีที่พิมพ์ 2557 โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอก ได้แก่ ปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี ปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ วิหารี อนุธรรมเกียรติหรือแมวมณียาว และสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 เก็บรวบรวมเนื้อหาข้อมูลจากนวนิยายเรื่อง ศีระษะมาร ของจินตวีร์ วิวัธน์
- 2.2 เก็บรวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย
- 2.3 เก็บรวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ชิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง ศีรษะมาร ของจินตวีร์ วิวัธน์ โดยใช้รูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ ตามกรอบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. จิตใต้สำนึก (Unconscious)
2. โครงสร้างบุคลิกภาพ (Structure of personality)
3. ความหวาดกังวล (Anxiety)
4. กลไกการป้องกันตัว (Defense Mechanism)
5. สัญชาตญาณ (Instinct)

ผลการวิจัย

1. จิตใต้สำนึก

1.1 จิตใต้สำนึกของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทธรหรือปี่ พบพฤติกรรมเอาแต่ใจ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องดีหรือร้าย และพบพฤติกรรมอิจฉาริษยาที่เป็นการตอบสนองความต้องการที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือความต้องการในสิ่งของของผู้อื่น สาเหตุเนื่องจากปี่เติบโตมาอย่างถูกตามใจมากเกินไปเพราะบิดาเสียชีวิตตั้งแต่ปี่ยังเด็ก ปี่จึงได้รับการดูแลจากพ่อบ้านของครอบครัว รวมทั้งปี่ยังมีอำนาจพลังจิตที่ช่วยตอบสนองทุกความต้องการของเธอ สะท้อนให้เห็นจิตใต้สำนึกที่มีความคุ้นเคยกับการถูกตอบสนองความต้องการทุกรูปแบบจึงแสดงออกถึงพฤติกรรมดังกล่าว

1.2 จิตใต้สำนึกของตัวละครปิติ วิเชียรภัทธรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมการเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว สะท้อนให้เห็นถึงสัญชาตญาณของความเป็นญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวในจิตใต้สำนึกที่คอยกระตุ้นพฤติกรรมและความรู้สึกของเขาให้ปี่เป็นห่วงและดูแลบุคคลภายในครอบครัว และสามารถวิเคราะห์ได้อีกแง่มุมว่า หมอปิตีรู้สึกมีปมในจิตใจในการดูแลผู้หญิงที่รักเนื่องจากเขาเคยมีประสบการณ์การหย่าร้างกับภรรยาด้วยเหตุผลที่ว่าเขาไม่ได้ให้ความสำคัญกับเธอมากพอ ดังนั้น เขาจึงมีปมด้อยที่ถูกเก็บกดไว้ในจิตใต้สำนึก และส่งแรงขับให้แสดงออกมาในรูปแบบของการดูแลบุคคลในครอบครัวแทน และยังพบพฤติกรรมในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบคอบ สาเหตุเนื่องจากจิตใจได้รับการหล่อหลอมให้มีการคิดวิเคราะห์จากประสบการณ์การศึกษาและการทำงาน และเมื่อรวมกับความเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว ทำให้หมอปิตีมีการคิดวิเคราะห์สถานการณ์อยู่ตลอดเวลาอย่างรอบคอบเพื่อความปลอดภัยของคนในครอบครัว

1.3 จิตใต้สำนึกของตัวละครวิหารี อนุธรรมเกียรติหรือแมวมณีแมว พบพฤติกรรมการแสดงออกด้วยความสดใสไร้เรงวิเคราะห์ได้ว่าตัวละครแมวมณีแมว ได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวมาอย่างอบอุ่น จิตสำนึกและจิตใต้สำนึกของตัวละครแมวมณีแมวจึงได้รับการหล่อหลอมให้แสดงพฤติกรรมและอารมณ์ในเชิงบวก พบพฤติกรรมการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพราะจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกของเธอคุ้นชินกับการใช้ชีวิตกับสังคมภายนอกและทักษะการดูแลเอาใจใส่จากประสบการณ์ในการศึกษาทางด้านเลขานุการทำให้เธอมีความต้องการที่จะดูแลบุคคลอื่นอยู่ลึก ๆ ภายในจิตใจและแสดงออกมาผ่านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และพบพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์และความช่างสงสัย เป็นตอบสนองความต้องการลึก ๆ ภายในจิตใจที่ต้องการสืบหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อที่จะตอบสนองต่อพฤติกรรมการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเพื่อเป็นการลดความกังวลใจ

1.4 จิตใต้สำนึกของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่ตั้งข้อสันนิษฐานโดยคำนึงถึงเหตุผลและความเป็นจริง เพราะประสบการณ์การศึกษาของเขาและลักษณะนิสัยการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลตามสามัญสำนึกของสักการ ทำให้จิตใต้สำนึกของสักการคอยกระตุ้นให้เขาตีวิเคราะห์ทุกสถานการณ์อย่างปิดกั้นความคิดอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากสามัญสำนึกของเขา โดยจิตใต้สำนึกของเขาจะกระตุ้นให้วิเคราะห์สถานการณ์รวมทั้งตั้งข้อสันนิษฐานของสถานการณ์เหล่านั้น ในแง่มุมที่มีเหตุผลความเป็นจริงรองรับ

เท่านั้น และพบพฤติกรรมที่แสดงถึงความรักและเป็นห่วงแมวมเหมียว เพราะหลงรักในเสน่ห์และมีความผูกพันกับแมวมเหมียว ทำให้จิตใจได้สำนึกของสักการะมีความต้องการในตัวแมวมเหมียวอยู่แทบจะตลอดเวลา

2. โครงสร้างบุคลิกภาพ

2.1 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทธรหรือปี

2.1.1 อิดของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทธรหรือปี พบพฤติกรรมการทำร้ายผู้อื่น การฆ่าผู้อื่นและการควบคุมผู้อื่นเพื่อเอาชีวิตรอด โดยเป็นแรงขับจากอิดเพื่อการเอาชีวิตรอด ดูแลรักษาตนเอง และปกป้องตนเองอย่างไม่สนใจศีลธรรมจรรยาหรือสังคมรอบข้าง เพราะปีตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากจึงต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความอยู่รอดของตนเอง และยังพบพฤติกรรมความต้องการสักการะให้มาเป็นของตน โดยไม่สนใจว่าเขามีกุหนั้นอยู่แล้ว เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศโดยไม่สนใจศีลธรรมจรรยา

2.1.2 อีโก้ของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทธรหรือปี พบพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อต่อรองความต้องการ เพราะในบางกรณีที่ปีไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่ไม่ถูกต้องของอิดได้อย่างเต็มที่ อีโก้ของปีจะมีกระบวนการต่อรอง โดยที่ปียอมเสียผลประโยชน์บางอย่างเพื่อการตอบสนองความต้องการเหล่านั้น

2.1.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทธรหรือปี พบเพียงพบพฤติกรรมความเคารพผู้ใหญ่และการตรงต่อเวลา โดยเป็นพฤติกรรมของปีเวลาที่ปีอยู่ในสภาพปกติ แต่หลังจากที่ปีประสบอุบัติเหตุ จนทำให้ปีตกอยู่ในสภาพการณ์ที่ย่ำแย่ ปีก็ไม่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงศีลธรรมจรรยา หรือสนใจความถูกต้องของสังคมอีก เพราะซูเปอร์-อีโก้ผ่อนคลายอย่างมาก

2.2 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครปีติ วิเชียรภัทธรหรือหมอปิติ

2.2.1 อิดของตัวละครปีติ วิเชียรภัทธรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมความหลงใหลในการทดลองวิทยาศาสตร์ หมอปิติมีความต้องการที่อยู่จิตใจส่วนลึกเกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์ที่ไม่สนใจความถูกต้องของสังคม ในสภาพการณ์ปกติของหมอปิติ จะไม่มีพฤติกรรมนี้ แต่เพราะหมอปิติถูกสะกดจิตจากตัวละครปี ถือเป็นการกระตุ้นความต้องการและควบคุมการกระทำ จึงแสดงพฤติกรรมนี้ออกมา

2.2.2 อีโก้ของตัวละครปีติ วิเชียรภัทธรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมการต่อรองความต้องการของปี เพราะอีโก้ของตัวละครหมอปิติมีหน้าที่ในการกลั่นกรองความต้องการที่ผิดศีลธรรมที่มาจากอิด แต่พลังอิดของตัวละครหมอปิติถูกควบคุมและจำกัดไว้ด้วยศีลธรรมในจิตใจ จึงไม่พบกระบวนการกลั่นกรองความต้องการที่มาจากอิดของตัวละครหมอปิติ แต่พบการกลั่นกรองความต้องการจากตัวละครปี เพราะปีเป็นหลานสาว เขาจึงต้องมีหน้าที่ในการปกป้องดูแลปีให้ปลอดภัย รวมถึงการกลั่นกรองความต้องการของปี

2.2.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปีติ วิเชียรภัทธรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมความยึดมั่นในศีลธรรมและความถูกต้องของสังคม เนื่องจากตัวละครหมอปิติมีความเป็นผู้ใหญ่ มีการศึกษาที่ดี และรู้จักสังคมของการทำงาน ใจดีและลักษณะนิสัยของเขาจึงได้รับการหล่อหลอมให้รู้จักกับกฎระเบียบของสังคม ใจดีของเขาจึงคุ้นชินกับความมีศีลธรรมตัวละครหมอปิติจึงไม่ได้แสดงความต้องการเบี่ยงตัวออกมา แสดงถึงความเข้มแข็งของซูเปอร์-อีโก้ที่คอยเก็บกดความต้องการของอิดเอาไว้ และพบการแสดงออกถึงความโกรธเมื่อปีกระทำการสิ่งที่ไม่ดีศีลธรรมเพราะซูเปอร์-อีโก้ของหมอปิติมีการตอบสนองต่อการกระทำของปี เมื่อมีกระทำการที่เลวร้ายต่อศีลธรรม ซูเปอร์-อีโก้ของเขาจึงส่งแรงขับความรู้สึกให้แสดงออกเป็นพฤติกรรมแสดงอาการโกรธเพื่อให้ปีมีภาระกระทำที่ดีขึ้น

2.3 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวมเหมียว

2.3.1 อิดของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวมเหมียว เนื่องจากตัวละครแมวมเหมียวการแสดงออกในเชิงบวกอยู่ตลอดเวลาและมีลักษณะนิสัยยึดถือความถูกต้องและศีลธรรม จึงไม่ได้แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงอิดออกมาภายในเรื่อง

2.3.2 อีโก้ของตัวละครวีฬารี อนุรักษ์เกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมที่ไม่แสดงออกอารมณ์ด้านลบ ด้วยการเก็บกดความรู้สึกของตนเองและแสดงพฤติกรรมที่ตีออกมา เพื่อเป็นการคลี่คลายปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ และยังเป็น การตอบสนองพฤติกรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอีกด้วย

2.3.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครวีฬารี อนุรักษ์เกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความถูกต้องและกฎระเบียบ เพราะแมวมะเหมียวได้รับการหล่อหลอมจิตใจจากสังคมต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทั้งในสังคมครอบครัวหรือสังคมการศึกษาทำให้จิตใจของเธอมีสัจธรรมและถือกฎเกณฑ์ของสังคมต่าง ๆ เพื่อให้เธอสามารถอยู่ร่วมกับสังคมรอบข้างได้ แม้ในบางสถานการณ์ที่แมวมะเหมียวมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลเสียต่อตนเอง แต่เธอก็เลือกที่จะยึดมั่นในความถูกต้องเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

2.4 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ

2.4.1 อิตของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการจากปี โดยเขาตอบสนองต่อความต้องการทางเพศที่อยู่ภายในส่วนลึกของจิตใจอย่างควบคุมไม่ได้ และถือเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมเพราะเขาก็มีคู่หมั้นอยู่แล้ว

2.4.2 อีโก้ของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมในการเก็บอารมณ์ของตนเอง เพราะลักษณะนิสัยสุภาพและให้เกียรติผู้อื่น โดยเมื่อสักการเกิดอารมณ์ทางลบขึ้นมา สักการคอยกดความต้องการที่ไม่ดีเอาไว้ และพยายามที่จะแสดงออกพฤติกรรมที่ตีออกมาแทน

2.4.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีมารยาทและให้เกียรติผู้อื่น เพราะเขาได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดีมาตั้งแต่เด็ก รวมถึงประสบการณ์การศึกษาและการทำงานของเขา ทำให้จิตใจของเขามีความคุ้นเคยกับสังคม เขาจึงต้องมีการแสดงออกที่นึกถึงสังคมภายนอก ดังนั้นมีสักการจึงความยึดถือสิ่งดีงามภายในสังคมภายในจิตใจและแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดีสู่สังคม และพบพฤติกรรมความละเอียดต่อตนเอง เมื่อสักการเกิดความต้องการที่ผิดศีลธรรมขึ้น สักการจะพยายามที่ไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมและมีความรู้สึกละเอียดต่อความต้องการของตนเอง

3. ความวิตกกังวล

3.1 ความวิตกกังวลของตัวละครปีลีธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ความกังวลว่าจะถูกวิฬารีแย่งความรัก โดยเป็นความกังวลว่าหมอบิตีและลูงพรจะให้ความสำคัญกับวิฬารีมากกว่าเธอ และความกังวลว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหมอบิตีซึ่งจะส่งผลให้เธอเสียชีวิต

3.2 ความวิตกกังวลของตัวละครปีตี วิเชียรภัทหรือหมอบิตี พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่ประเภทความปั่นป่วนใจที่เกิดจากคุณธรรม คือ พฤติกรรมความกังวลใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือปี จากความรู้สึกผิดกับการกระทำต่าง ๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องของปี แต่ถูกบังคับให้ช่วยเหลืออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และพบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลว่าจะถูกเปิดโปงความลับ เขามีความกังวลเกี่ยวกับทุกความเสี่ยงที่เรื่องราวความลับของการทดลองจะถูกเปิดเผยซึ่งเป็นผลเสียต่อตัวเขาและปี

3.3 ความวิตกกังวลของตัวละครวีฬารี อนุรักษ์เกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ ความกังวลถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของหมอบิตี โดยอิทธิพลจากพฤติกรรมเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและความช่างสงสัยของแมวมะเหมียว จึงเกิดเป็นความกังวลใจ เมื่อแมวมะเหมียวเห็นถึงความผิดปกติกของหมอบิตี

3.4 ความวิตกกังวลของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลใจต่อแมวมะเหมียว เมื่อแมวมะเหมียวเกิดความกังวลใจขึ้นหรือเมื่อเกิดเรื่องไม่ดีกับแมวมะเหมียว เพราะความรักและความเป็นห่วงแมวมะเหมียว

4. กลวิธานการป้องกันตัว

4.1 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี่ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงความรังเกียจในตัววิฬารี่ โดยเป็นกลวิธานการป้องกันตัวจากความวิตกกังวลด้วยวิธีการเปลี่ยนที่เพื่อคลายความกังวลที่วิฬารี่จะเป็นคนแย่งความรักของเธอไป และพฤติกรรมการอาละวาดทำลายข้าวของ เพื่อลดความกังวลที่ว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจนเธอเสียชีวิต

4.2 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมการรำพึงรำพันโดยไม่รู้ตัว เป็นการคลายความวิตกกังวลที่สับสนภายในจิตใจ และพบพฤติกรรมการโกหกเพื่อปิดบังความลับ เป็นการลดความกังวลว่าจะถูกเปิดโปงความลับของหมอปิติ

4.3 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครวิฬารี่ อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมการพูดคุยปรึกษากับสักการ เพื่อเป็นการลดความกังวลถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของหมอปิติและสถานการณ์ภายในบ้านวิเชียรภัท

4.4 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการไม่ยอมรับความจริง เมื่อสักการรับกับแรงความกังวลที่เกิดขึ้นไม่ไหว สักการจะใช้วิธีการปฏิเสธความจริง เป็นการไม่ยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เพื่อเป็นการลดความกังวลในจิตใจ

5. พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ

5.1 สัญชาตญาณของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี่ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมความตั้งมั่นในการเอาชีวิตรอด เพราะจากเหตุการณ์อุบัติเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เธอได้รับบาดเจ็บจนเกือบเสียชีวิต สัญชาตญาณแห่งความมีชีวิตของเธอจึงส่งแรงขับเคลื่อนความต้องการในการมีชีวิตรอดที่รุนแรงออกไปสู่พฤติกรรมที่จะช่วยให้เธอมีชีวิตรอดต่อไปในทุกทาง และนำไปสู่พฤติกรรมในการทำร้ายผู้อื่นฆ่าผู้อื่น และควบคุมผู้อื่นเพื่อเอาชีวิตรอด และพบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมการทำลายตนเอง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเธอในการประชดประชันหมอปิติ ด้วยการดึงหัวของตนเองให้หลุดจากร่าง

5.2 สัญชาตญาณของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิตของหมอปิติซึ่งจะปรากฏออกมาเมื่อมีการกระตุ้นด้วยเงื่อนไขบางอย่าง เช่น อารมณ์โกรธ การถูกสะกดจิต โดยพบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมการล้มเลิกให้การช่วยเหลือปี่ ด้วยความตั้งใจที่จะทำลายปี่โดยการไม่ให้น้ำยาหล่อเลี้ยงแก่ปี่ เพราะอารมณ์ความรู้สึกโกรธ ผิดหวังและรู้สึกผิด ต่อพฤติกรรมของตนเองและปี่

5.3 สัญชาตญาณของตัวละครวิฬารี่ อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ การตัดสินใจพูดคุยปรึกษากับสักการ โดยเป็นการกระทำในสิ่งที่สร้างความสุขและความสบายใจให้แก่แมวมะเหมียว

5.4 สัญชาตญาณของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมการตอบสนองความต้องการทางเพศจากปี่ เป็นการตอบสนองต่อสัญชาตญาณที่ส่งแรงขับเคลื่อนให้มีพฤติกรรมที่สร้างความสุขให้แก่ชีวิต ก็คือความต้องการทางเพศ

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องสี่พระมารโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. จิตใต้สำนึก

1.1 จิตใต้สำนึกของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี่ พบพฤติกรรมเอาแต่ใจตนเอง และอิจฉาริษยา

1.2 จิตใต้สำนึกของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว และการคิดวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบคอบ

1.3 จิตใต้สำนึกของตัวละครวิหारी อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเมียว พบการแสดงออกด้วยความสับสนใสร่าเริง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การคิดวิเคราะห์และความช่างสงสัย

1.4 จิตใต้สำนึกของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการตั้งข้อสันนิษฐานโดยคำนึงถึงเหตุผลและความเป็นจริง และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักและความห่วงใยที่มีต่อผู้อื่น

โครงสร้างบุคลิกภาพ

2.1 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครปิ่นธา วิเชียรภัทหรือปี่

2.1.1 อิดของตัวละครปิ่นธา วิเชียรภัทหรือปี่ พบพฤติกรรมการทำร้ายผู้อื่น การฆ่าผู้อื่นและการควบคุมอื่นเพื่อเอาชีวิตรอด

2.1.2 อีโก้ของตัวละครปิ่นธา วิเชียรภัทหรือปี่ พบพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อรองรับความต้องการ

2.1.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปิ่นธา วิเชียรภัทหรือปี่ พบพฤติกรรมความเคารพผู้ใหญ่และการตรงต่อเวลา

2.2 บุคลิกภาพของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหอมปิติ

2.2.1 อิดของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหอมปิติ พบพฤติกรรมความหลงใหลในการทดลองวิทยาศาสตร์

2.2.2 อีโก้ของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหอมปิติ พบพฤติกรรมการรองรับความต้องการของปี่

2.2.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหอมปิติ พบพฤติกรรมความยึดมั่นในศีลธรรมและความดีของสังคม

2.3 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครวิหारी อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเมียว

2.3.1 อิดของตัวละครวิหारी อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเมียว ไม่พบพฤติกรรมที่แสดงถึงอิด

2.3.2 อีโก้ของตัวละครวิหारी อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเมียว พบพฤติกรรมการไม่แสดงออกอารมณ์ด้านลบ

2.3.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครวิหारी อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเมียว พบพฤติกรรมการยึดมั่นในความดีและกฎระเบียบ

2.4 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ

2.4.1 อิดของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการตอบรับความต้องการจากปี่

2.4.2 อีโก้ของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมในการเก็บอารมณ์ของตนเอง

2.4.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีมารยาทและให้เกียรติผู้อื่น

ความวิตกกังวล

3.1 ความวิตกกังวลของตัวละครปิ่นธา วิเชียรภัทหรือปี่ พบความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ความกังวลว่าจะถูกวิหारीแย่งความรักและความกังวลว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหอมปิติ

3.2 ความวิตกกังวลของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหอมปิติ พบความกังวลที่ประเภทความปั่นป่วนใจที่เกิดจากธรรมชาติ คือ พฤติกรรมความกังวลใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือปี่และมีความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลว่าจะถูกเปิดโปงความลับ

3.3 ความวิตกกังวลของตัวละครวิหारी อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเมียว พบความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก
อ ความกังวลถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของหอมปิติ

3.4 ความวิตกกังวลของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลใจต่อแมวมะเมียว

4. กลวิธานการป้องกันตัว

4.1 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบความรังเกียจในตัววิหารี การอาละวาดทำลายข้าวของ

4.2 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครปีติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบการรำพึงรำพันโดยไม่รู้ตัวและการโกหกเพื่อปิดบังความลับ

4.3 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวมเหยียว พบการพูดคุยปรึกษากับสักการ

4.4 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบการไม่ยอมรับความจริง

5. พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ

5.1 สัญชาตญาณของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมความตั้งมั่นในการเอาชีวิตรอด และพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมการทำลายตนเอง

5.2 สัญชาตญาณของตัวละครปีติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมการล้มเลิกให้การช่วยเหลือปี

5.3 สัญชาตญาณของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวมเหยียว พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ การตัดสินใจพูดคุยปรึกษากับสักการ

5.4 สัญชาตญาณของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมการตอบรับความต้องการทางเพศจากปี

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องศิระษมารโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์” ผู้วิจัยขอ
นำเสนอผลการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงจิตใต้สำนึกของตัวละครทั้ง 4 ตัว เกิดจากปมด้อยในใจ การอบรมเลี้ยงดู
ประสบการณ์จากการศึกษา ประสบการณ์จากการทำงาน แรงจูงใจ รวมถึงความผูกพัน แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูในวัย
เยาว์และประสบการณ์ของชีวิต จะส่งผลต่อลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หากบุคคลหนึ่งได้รับการ
การเลี้ยงดูที่ผิดหรือผ่านประสบการณ์ชีวิตที่ย่ำแย่ อาจทำให้ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคลนั้นผิดปกติต่อสังคมได้ ซึ่ง
ผลการศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของ
ตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพัดชา” ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมของตัว
ละครที่สอดคล้องกัน 3 ประเด็น ได้แก่ อัจฉาริชยา เอาแต่ใจตัวเอง และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เนื่องจากพฤติกรรมของตัวละคร
ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และการอบรมเลี้ยงดูเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงโครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครทั้ง 4 ตัว เกิดจากลักษณะของจิตใจของ
มนุษย์ที่แบ่งได้ 3 ส่วน คือ อิด, อีโก้ และซูเปอร์-อีโก้ ที่มีพลังแรงขับเคลื่อนกันเป็นพลวัตส่งผลให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมออกมา
ขึ้นอยู่กับส่วนที่มีพลังเข้มแข็งมากที่สุด ซึ่งได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ที่พบเจอ การอบรมเลี้ยงดู และระดับคุณธรรมจรรยา
ในจิตใจ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรม, ความคิด และระดับความมีศีลธรรมของมนุษย์นั้น ได้รับการหล่อหลอมจากการอบรม
เลี้ยงดู ประสบการณ์ชีวิต ระดับการศึกษาและระดับสังคม ทำให้เข้าใจบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย รวมถึงทัศนคติที่แตกต่าง
กันไปในมนุษย์แต่ละคน ซึ่งผลการศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ศึกษาเรื่อง
“การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพัดชา” ซึ่งมี
ลักษณะพฤติกรรมของตัวละครที่สอดคล้องกัน 2 ประเด็น ได้แก่ การรักความถูกต้องและสำนึก เนื่องจากเป็นการสะท้อนถึง
พลังจากซูเปอร์-อีโก้ที่เข้มแข็งเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความวิตกกังวลของตัวละครทั้ง 4 ตัว มีความแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากสาเหตุคือ เมื่อความต้องการของตัวละครไม่ได้รับการตอบสนองหรือเกิดสถานการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อจิตใจ ไม่ว่าจะเกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก หรือเกิดจากคุณธรรมภายในจิตใจ ก็จะทำให้เกิดความวิตกกังวลขึ้น แสดงให้เห็นว่าความวิตกกังวลภายในจิตใจของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยต่าง ๆ และเนื่องจากแต่ละตัวละครมีหลักความคิดและศีลธรรม รวมถึงประสบการณ์ที่ต่างกัน ทำให้แต่ละตัวละครมีความวิตกกังวลต่างรูปแบบ และนำไปสู่วิธีการคลายความวิตกกังวลที่ต่างกันอีกด้วย โดยสามารถสะท้อนถึงความวิตกกังวลของมนุษย์ในสังคมที่มีที่มาจากปัจจัยที่ต่างกันได้ ซึ่งผลการศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพัดชา” ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมของตัวละครที่สอดคล้องกัน 1 ประเด็น ได้แก่ กลัวจะถูกเปิดเผยความลับ เพราะสะท้อนถึงอิทธิพลจากสถานการณ์ภายนอกที่มีต่อจิตใจของตัวละครในลักษณะเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงกลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครทั้ง 4 ตัว ในทางทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ กล่าวว่าเมื่อมนุษย์เกิดความวิตกกังวลเกิดขึ้นในจิตใจ และไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากความรู้สึกกังวลได้ อีโก้ของมนุษย์จะมีกระบวนการในการลดความกังวลนั้นด้วยกลวิธานการป้องกันตัวต่าง ๆ และกลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครทั้ง 4 ตัวที่ต่างกัน มีสาเหตุคือประเภทของความวิตกกังวล รวมถึงประสบการณ์และระดับศีลธรรมของตัวละครแต่ละตัวที่ต่างกัน ดังนั้นแต่ละตัวละครจึงมีกลวิธานการป้องกันตัวในหลากหลายรูปแบบ แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีกลวิธานการลดความวิตกกังวลใจที่ต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าว ว่าในแต่ละกลวิธานในการลดความวิตกกังวลของมนุษย์จะถูกแสดงออกอย่างสร้างสรรค์หรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคมอย่างไร ซึ่งผลการศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพล เทพประสิทธิ์ (2545) ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครเอกตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในนวนิยายเรื่องหลายชีวิต” ในประเด็นกลวิธานการป้องกันตัวที่ตัวละครใช้ เพราะว่ากลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครภายในเนื้อเรื่องได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก เพื่อลดความตึงเครียด และพบเห็นได้ในชีวิตจริงเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณของตัวละครทั้ง 4 ตัวมีความสอดคล้องกัน เพราะเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ด้วยแรงจูงใจจากทั้งสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิตที่ส่งแรงขับเคลื่อนความต้องการสร้างความสุขให้แก่ชีวิต และแรงขับทางเพศเพื่อการสืบพันธุ์ และสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิตที่ส่งแรงขับเคลื่อนความต้องการทำลายชีวิต อันเป็นความต้องการที่มนุษย์มีมาตั้งแต่กำเนิด แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าแต่ละตัวละครจะมีภูมิหลังหรือการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันอย่างไร ย่อมมีความต้องการภายในจิตใจที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะมีความต้องการที่ดีและสร้างสรรค์ต่อสังคมหรือความต้องการที่ผิดต่อสังคม แต่ทัศนคติและระดับศีลธรรมในจิตใจของตัวละครเป็นสิ่งที่คอยควบคุมการแสดงออกความต้องการนี้ โดยสอดคล้องกับความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ และยังสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกของความต้องการรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ ที่มีหลักศีลธรรมในจิตใจคอยควบคุมอย่างชัดเจน เช่น หากมนุษย์คนหนึ่งมีระดับศีลธรรมในจิตใจที่สูง อาจจะมีการแสดงความต้องการรูปแบบที่ผิดต่อสังคมที่น้อย หรืออาจจะไม่มีการแสดงออกเลยก็ได้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า พฤติกรรมและแรงขับทางจิตใจที่แตกต่างกันของตัวละคร มีสาเหตุจากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ในการใช้ชีวิต และภูมิหลังที่ต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ที่มีความหลากหลายและแตกต่างในสังคม การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งในระดับครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกในการอบรมเลี้ยงดู ใกล้ชิด การให้ความรัก ความเข้าใจ และการเอาใจใส่ เพื่อลดทอนปัญหาด้านจิตใจที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในอนาคตได้ เพราะการทำความเข้าใจบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของคนในครอบครัวเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และลดการเกิดปัญหาภายในครอบครัว รวมถึงเป็นการสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูลูกซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของจิตใจ ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอบอุ่นและเข้าใจความรูสึก จะเติบโตมาเป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยดี มีคุณค่าต่อสังคมและได้รับการยอมรับจากสังคม ตัวอย่างเช่น หากบุคคล

หนึ่งมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่ดี แสดงออกถึงความเคารพและให้เกียรติแก่บุคคลอื่นในสังคม ทำให้บุคคลนั้นได้รับความเคารพ และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้ง่าย รวมถึงเป็นการลดปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งทำให้เด็กที่เติบโตมาอาจมีปัญหาทางทักษะในการเข้าสังคมและมีลักษณะนิสัยไม่พึงประสงค์ได้ ตัวอย่างเช่น หากบุคคลหนึ่งมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเชิงลบแก่สังคม อาจทำให้ไม่ได้รับการยอมรับในสังคม และทำให้บุคคลนั้นถูกมองอย่างมีอคติในกรณีร้ายแรงอาจถูกสังคมเกลียดชังและถูกสังคมลงโทษได้ และระดับสังคมซึ่งเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น การทำความเข้าใจกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกทั้งภายใน ภายนอกของบุคคลแต่ละคนได้ ส่งผลให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย เป็นสุข ลดการเกิด ปัญหาทางสังคม และเสริมสร้างสังคมให้มีความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้เข้าใจพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องศิระษะมารมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุและกระบวนการของการแสดงออกถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครในนวนิยาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนความเป็นตัวตนของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ทุกสถานการณ์ในการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ได้ เช่น รายวิชาที่เกี่ยวกับวรรณกรรม รายวิชาการพัฒนาตน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควบศึกษากฎพฤติกรรมของตัวละครโดยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องอื่น ๆ เช่น กาหลมหรือทีกของปราปต์ พรหมลิขิต ของรอมแพง เป็นต้น
2. ควบศึกษานวนิยายเรื่องศิระษะมารของจินตวีร์ วิวัธน์ ในประเด็นอื่น ๆ เช่น การใช้ภาษาเพื่อให้เกิดจินตภาพการใช้โวหารภาพพจน์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิติกร มีทรัพย์. (2556). *วาทกรรมจิตวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ประชาสัมพันธ์.
- ชิกมุนต์ พรอยด์. (2565). *อีโกและอัตตาในตัวคุณ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แอร์โรว์.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541). *นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาวิเคราะห์และวิจารณ์*. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พีรพล เทพประสิทธิ์. (2545). *วิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครเอกตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในนวนิยายเรื่องหลายชีวิต*. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://tdc.thailis.or.th/tdc/> (10 ธันวาคม 2566)
- วิภา กงกะนันท์. (2540). *กำเนิดนวนิยายในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สร้อยสน สกลรักษ์. (2537). *นวนิยายอัตชีวประวัติของโจเซฟ คอนราด การวิเคราะห์ตามแนวจิตวิเคราะห์ของ พรอยด์*. อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>. (28 ธันวาคม 2565)
- อุไรวรรณ สิงห์ทอง. (2563). การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของชิกมุนต์ พรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพัดชา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 15(3), 208-217. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/243950> (10 ธันวาคม 2566)